

Inventaris van het archief van het Nationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (NISG) (1937-1940)

(S/1996/206)

Martijn Vandenbroucke

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	2
Inleiding	3
Inventaris	7
1. Briefwisseling	7
2. Organisatie	11
2.1. Bestuursorganen	11
2.2. Stichting	11
2.3. Financiën	11
2.3. Verzekeringen	12
2.4. Personeel	12
3. Werking	12
3.1. Werkingsverslagen	12
3.2. Comités	12
3.3. Collectie	13

INLEIDING

Het NISG: een kort maar hevig bestaan

De vzw Nationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (NISG) werd op 9 december 1937 opgericht met als opdracht “*het vergemakkelijken van de studie van de sociale en economische geschiedenis in het algemeen [...] en van België in het bijzonder*”.¹ De motor achter de oprichting was de verzekeringsmaatschappij La Prévoyance Sociale (PS), inz. haar directeur-generaal Joseph Lemaire. De instelling werd dan ook toegevoegd aan de ‘sociale werken’ van de PS. Sinds 1925 had deze laatste namelijk besloten haar winsten te ‘socialiseren’ door middel van de oprichting van preventoria, sanatoria, bejaardentehuizen e.a. In 1937 kwam daar dus een archief- en documentatiecentrum bij.

Het NISG spiegelde haar werking naar deze van het in 1935 door de Nederlandse zuster van de PS opgerichte Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG). Dit instituut wist op korte tijd een groot aantal belangrijke collecties te verwerven. Zo ontving het na de fascistische machtsovername in Duitsland een groot aantal archieven die de Duitse socialisten uit handen van de nieuwe machtshebbers wilden houden. De ambities van het NISG waren daarentegen minder hooggespannen. Eerst en vooral moesten collecties uit het binnenland verzameld worden, waarna het interesseveld later nog altijd kon worden uitgebreid.

De raad van bestuur werd op de stichtingsvergadering van 9 december 1937 samengesteld uit 11/13 leden: 9 vertegenwoordigers van de PS en telkens één van het Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten (NVSM), de Algemene Coöperatieve Vereniging (ACV), het Belgisch Vakverbond (BVV) en de Belgische Werkliedenpartij (BWP). Bij haar eerste vergadering stelde die op 25 december op haar beurt een uitvoerend comité samen, bestaande uit Willem Eekelers (voorzitter), Julien Papart (ondervoorzitter), Alphonse Gaspar (secretaris), Henri Lemaire (adjunct-secretaris), Joseph Lemaire (penningmeester), August De Block en François Logen. Eind januari werd vervolgens een herenhuis aan de Brusselse Regentschapslaan gekocht, waardoor het NISG meteen ook over huisvesting beschikte (al werd het gebouw gedeeld met het Bureau voor Sociaal Onderzoek en Club ’38).² Ook hier kwam de PS met geld over de brug. De verbondenheid van het NISG met de verzekeringsmaatschappij werd bekrachtigd door de aanstelling van Joseph Lemaire als afgevaardigd beheerder op 27 januari 1938. Tegelijkertijd werd de historicus Fernand Vercauteren aangeworven als directeur. Hij werd bijgestaan door bibliothecaris Valentine Saccasyn en conciërge Omer Dubois. Later werd het personeelskader nog uitgebreid met een typiste en een halftijdse hulpbibliothecaris.

Op het vlak van de collectievorming en de verdere structurering van het NISG werd een beroep gedaan op Lode Baelemans (stadsbibliotheek Antwerpen), Ger Schmook (Museum van de Vlaamse Letterkunde) en August De Block (secretaris BWP). Er werd een Beschermcomité opgericht, samengesteld uit vooraanstaande socialistische intellectuelen, dat als taak had de nieuwe instelling in binnen- en buitenland enige allure te geven. Hiernaast kwam er een Technisch Raadplegend Comité, die er op diende toe te zien dat het NISG een hoog wetenschappelijk niveau behield. Opvallend is dat ook een aantal christendemocraten in dit comité werden opgenomen. Wegens het korte bestaan van het NISG is dit comité nooit echt tot ontwikkeling gekomen. Het zette wel een aantal stappen in de advisering van de technische organisatie van de bibliotheek, maar het opstarten van een reeks wetenschappelijke uitgaven, waarvoor het pleitte, is er nooit gekomen. Ten slotte was het ook de bedoeling een netwerk van corresponderende leden uit te bouwen. Deze correspondenten kregen de opdracht om het

¹ Statuten NISG. In: *Belgisch Staatsblad*, 25/12/1937, nr. 1926.

² Het Bureau voor Sociaal Onderzoek was de studiedienst van de Belgische Werkliedenpartij (BWP) onder leiding van Max Buset, Club ’38 een socialistische studiekering, ook al op initiatief van Joseph Lemaire.

NISG op de hoogte te houden van publicaties en activiteiten op het vlak van de sociale geschiedenis. In de beginjaren was dit netwerk echter niet operationeel (buiten een brief van toezegging is er van de meeste aangeschreven ‘correspondenten’ niets terug te vinden) gezien andere prioriteiten de prospectie bepaalden. Kort voor de oprichting van het NISG had Joseph Lemaire namelijk van Louis Bertrand zekerheid gekregen dat diens bibliotheek aan een op te richten socialistisch documentatiecentrum zou worden overgedragen. Dit materiaal werd uiteindelijk het kernbezit van het NISG, dat vervolgens werd uitgebreid met elders verworven collecties. De prospectie in de eerste jaren van haar bestaan, werd dan ook voornamelijk besteed aan de zoektocht naar aanvullingen van deze collectie. Velen van de ‘oude garde’ en hun familieleden werden aangeschreven om hun archief aan het NISG over te dragen. Slechts weinigen reageerden. Daarnaast werd geïnformeerd naar het archief van *Le Peuple*, van het Belgisch Vakverbond (BVV) en van verschillende socialistische kabinetten, maar ook hier bleven de resultaten beneden de verwachtingen. De prospectie werd echter niet beperkt tot de klassieke socialistische ‘achterban’: het NISG was volgens haar raad van bestuur niet socialistisch, maar wel sociaal. Er werd bijvoorbeeld gepolst naar het archief van de liberaal Mahaim, naar christendemocratische collecties en naar dubbels uit het Rijksarchief. In de meeste gevallen beperkte het optreden van het NISG zich tot een contactname zonder verdere opvolging. Voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werden 161 aanwinsten geregistreerd, nadien – toen de prospectie nog even opflakkerde – werd een totaal van 178 bereikt. In 80 procent van de gevallen ging het om bibliotheekmateriaal, 60 procent was afkomstig uit het Brusselse. De grootste component (zeker wat het archiefgedeelte betreft) werd uitgemaakt door de collectie Bertrand. De bibliotheek werd aangevuld met omvangrijke schenkingen van de BWP en van Hector Denis, tot een totaal van meer dan 10.000 titels. De collectie werd bovendien steeds verder uitgebreid, waarbij de vooropgestelde afgrenzing betreffende de collectievorming echter niet steeds werd gevolgd, waardoor deze weinig homogeen was. Hetzelfde verhaal voor de verzameling museumstukken. Zonder twijfel is dit euvel onontbeerlijk verbonden met een jonge instelling, die haar collectie nog helemaal moest uitbouwen en de grenzen van haar collectieprofiel dan ook zo ruim mogelijk aftast.

Van eind 1938 tot begin 1939 liep op het NISG de openingstentoonstelling *De sociale geschiedenis van de stad Gent in de 19de eeuw*. Toch duurde het nog tot de jaarwisseling 1939-1940 voor het NISG ruime naambekendheid genoot en het bezoekersaantal echt toenam. Intussen was er een geschil gerezen tussen de raad van bestuur en directeur Vercauteren. Het was hem toegestaan zijn functie te combineren met deze van docent in Antwerpen, zolang hij er geen andere opdrachten meer bijnam. Eind 1939 nam hij echter een lesopdracht aan aan de universiteit van Luik, zonder in Antwerpen ontslag te nemen. Hij kon daarom steeds minder aanwezig zijn, waarop hij voorstelde een deel van zijn wedde af te staan in ruil voor de aanstelling van een adjunct-directeur. Na heel wat palaveren werd op 8 mei bibliothecaris Sacca-syn in die functie aangesteld. Intussen werd er veel aandacht besteed aan de publiciteit (rondsturen van jaarverslagen, o.m. naar de pers, gerichte mailings en het opsturen van affiches naar wetenschappelijke instellingen). Met succes, want het bezoekersaantal nam sterk toe. Er werd ook meer aandacht besteed aan de inning van de – statutair voorziene – lidmaatschapsbijdragen. Tezelfdertijd vond ook het Technisch Raadgevend Comité haar adem terug.

Maar dan brak de Tweede Wereldoorlog uit. De collectie werd niet geëvacueerd, aangezien men er van uitging dat het wetenschappelijk, neutraal en onafhankelijk karakter van de instelling voldoende garanties zou bieden. Integendeel, ondanks een tekort aan personeel (3 van de 5 personeelsleden waren gevlucht of overleden), werd – uit vrees voor de vordering van het gebouw – zelfs beslist om de leeszaal zo snel mogelijk opnieuw te openen. Wanneer directeur Vercauteren twee maand later opnieuw verscheen, werden de werkzaamheden gewoon verdergezet, al was het natuurlijk onmogelijk nog verder te prospecteren. Bovendien had het

instituut, vanwege een sterke afname van de financiële steun door de PS, te kampen met financiële moeilijkheden. Volgens directeur Vercauteren dreigde een sluiting voor het einde van 1940. De Duitse bezetter reageerde echter sneller.

Op 26 oktober 1940 werd het NISG gesloten en verzegeld door agenten van de Sichterheitspolizei-Sicherheitsdienst (Sipo-SD). De voorzichtige houding, waarbij een neutrale koers werd gepropageerd en elke verwijzing naar de politiek werd vermeden, was duidelijk een misrekening gebleken. Kort daarop zou alle materiaal worden weggevoerd en bleef van het NISG niets meer over.

Uiteindelijk bleef de vzw op papier nog bestaan tot 13 april 1967. Na de uitbetaling van een schadevergoeding voor de geroofde archieven werd het instituut ontbonden.

De lange tocht van het archief

Na de sluiting van het NISG door de Duitse Sicherheitsdienst (SD) werden alle archieven, boeken, brochures en steekkaarten naar de kelder gebracht. Kelder en garageruimte, waar zich eveneens een omvangrijk aantal boeken bevond, werden verzegeld. Wellicht zou het materiaal daar blijven rusten, tot de Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg (ERR) hoogte kreeg van het bestaan ervan. De ERR legde zich toe op de volledige intellectuele en ideologische voorlichting van de nazipartij. Met dit doel voor ogen wijdde deze organisatie zich dan ook aan het roven van cultureel erfgoed in gans Europa. Al snel ontstond er dan ook een strijd tussen SD en ERR om de controle over het archief van het NISG. Zonder dat deze evenwel beslecht was, transporteerde de SD in het najaar van 1941 al een groot deel van de collectie naar het Reichssicherheitshauptamt (RSHA) te Berlijn. Van het resterende materiaal, voornamelijk boeken en publicaties, werden de dubbels ter beschikking gesteld van de ERR. Op 17 maart 1942 meldde de RSHA echter dat ze geen interesse mee had in het resterende materiaal en droeg ze de sleutels van de kelder van het gebouw aan de Regentschapslaan over aan de ERR. Het grootste deel werd door deze organisatie op haar beurt naar Berlijn gestuurd (op 17 mei). Wat restte, werd opgenomen in het Internationaal Instituut van Sociale Geschiedenis (IISG) te Amsterdam (op 30 mei). Volgens de ERR, die het IISG beheerde, was het NISG er immers een afdeling van. Het materiaal dat naar Amsterdam werd gestuurd, zou er blijven tot een drietal weken na de landing van de geallieerden. Nadien werd het grootste deel van het bezit van het IISG op een transport gezet naar slot Erdmannsdorf bij Hirschberg in Silezië (tegenwoordig Polen). In de chaos tijdens de ineenstorting van het Reich raakten alle geroofde cultuurgoederen echter verspreid. Sommige kwamen in de toenmalige Sovjet-Unie terecht, andere in Polen. Nog andere werden nog door de Amerikaanse of Franse legers in beslag genomen en al dan niet meteen gerestitueerd.

Reeds kort na de terugkeer van de vrede werd het reeds teruggevonden materiaal (o.m. in de kelders van het IISG) overgedragen aan het nieuw opgerichte Emile Vandervelde Instituut (EVI). Van het grootste deel van het archief geen spoor. Dit had vooral te maken met een gebrek aan interesse voor en de zorgeloosheid bij het omgaan met de archieven. Pas in de jaren 1980, met de oprichting van het toenmalige AMSAB, dat in feite als een opvolger van het NISG kan gelden, was weer volop aandacht voor de archieven van de socialistische beweging. Toen begin jaren 1990 in de Sovjet-Unie het tijdperk van glasnost en perestrojka aanbrak, kwam alles in een stroomversnelling. Al snel bleek dat alle buitenlandse archieven die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Russische handen waren gevallen en in het Bijzonder Archief van het Centraal Staatsarchief (het Osoby) in Moskou waren terechtgekomen. Deze instelling was opgericht met het doel de uit hun organisch verband gerukte en wanorderlijke archieven te beheren en te onsluiten. Dit laatste evenwel echter enkel met het oog op de doelstellingen van de Staatsveiligheid en enkele ministeries. Wetenschappelijke onderzoekers kregen uitdrukkelijk geen toegang. In 1992 volgde een eerste verkenning door Wouter Steen-

haut en Michel Vermote, respectievelijk directeur en hoofd archief van het toenmalige AMSAB. Deze stelden meteen de rijkdom van de collectie vast: ze vonden er niet enkel het archief van het NISG, maar ook talrijke andere Belgische en socialistische archieven. Kort daarop werden onderhandelingen opgestart om de archieven naar hun land van oorsprong terug te laten keren. Dit bleek uiteindelijk een processie van Echternach, maar in 2002 keerden de archieven eindelijk naar huis terug.

Bij de inventarisatie werd het eigenlijke archief van het NISG afgezonderd van de documentatie- en archiefcollectie die door het instituut werd verzameld. Geen gemakkelijke beslissing, gezien het verzamelen en bijhouden van archief- en bibliotheekcollecties net dé taak van het NISG was. In deze leek het echter aangewezen het archief van Louis Bertrand af te zonderen en afzonderlijk te ontsluiten. Buiten de collectie Bertrand verzamelde het NISG namelijk nog andere archiefstukken, zoals enkele stukken van Emile Vandervelde, enkele manuscripten van Guillaume De Greef, een aantal documenten van César De Paepe, twee brieven van Philip Coenen, enkele archiefstukken van de vrijdenkersvereniging L'Affranchissement, het leegat Sander-Pierron, de archieven van Prosper Verbaere en Léon Furnémont en losse archiefstukken zoals pamfletten van diverse partij- en vakbondsafdelingen. Deze hele collectie – inclusief de stukken die niet door de Russische archiefdiensten werden overgedragen – is ook op microfilm raadpleegbaar. Aan de inventaris werden ook de kopieën van de notulen van de raad van beheer toegevoegd; de originelen worden bewaard op de hoofdzetel van de Prévoyance Sociale, nu P&V Verzekeringen.

Het archief van het NISG bevat 74 nummers, opgeborgen in 3 dozen en bestrijkt de periode 1937-1967. Het is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

Bibliografie

AMSAB-tijdingen, (1992)16, 24 p.

J. LUST, Hoe papieren in (roof)waarde stegen (1940-'44). In: J. LUST, W. STEENHAUT, M. VERMOTE (red.), *Een zoektocht naar archieven. Van NISG naar AMSAB*, Gent: AMSAB, 1997, p. 54-85.

W. STEENHAUT, Recuperatie van cultuurgoederen (1944-'67). In: J. LUST, W. STEENHAUT, M. VERMOTE (red.), *Een zoektocht [...]*, p. 86-109.

W. STEENHAUT & M. VERMOTE, De Belgische archieven in Moskou: a never ending story? In: *Brood & Rozen*, (2002)4, p. 65-73.

M. VERMOTE, Het NISG: Wie es eigenlijk geweest is (1937-'40). In: J. LUST, W. STEENHAUT, M. VERMOTE (red.), *Een zoektocht [...]*, p.10-53.

INVENTARIS

1. Briefwisseling

- 1 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 4/5/1938 – 31/5/1938.
1938 1 omslag
- 2 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/6/1938 – 30/6/1938.
1938 1 omslag
- 3 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 2/7/1938 – 30/7/1938.
1938 1 omslag
- 4 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/8/1938 – 30/8/1938.
1938 1 omslag
- 5 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/9/1938 – 30/9/1938.
1938 1 omslag
- 6 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/10/1938 – 29/10/1938.
1938 1 omslag
- 7 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 2/11/1938 – 30/11/1938.
1938 1 omslag
- 8 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/12/1938 – 30/12/1938.
1938 1 omslag
- 9 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 4/1/1939 – 28/1/1939.
1939 1 omslag
- 10 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/2/1939 – 28/2/1939.
1939 1 omslag
- 11 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/3/1939 – 31/3/1939.
1939 1 omslag

12	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 3/4/1939 – 29/4/1939. 1939	1 omslag
13	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 3/5/1939 – 31/5/1939. 1939	1 omslag
14	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 3/6/1939 – 28/6/1939. 1939	1 omslag
15	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/7/1939 – 31/7/1939. 1939	1 omslag
16	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/8/1939 – 30/8/1939. 1939	1 omslag
17	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 4/9/1939 – 27/9/1939. 1939	1 omslag
18	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 2/10/1939 – 30/10/1939. 1939	1 omslag
19	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 3/11/1939 – 27/11/1939. 1939	1 omslag
20	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/12/1939 – 30/12/1939. 1939	1 omslag
21	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 3/1/1940 – 30/1/1940. 1940	1 omslag
22	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 2/3/1940 – 30/3/1940. 1940	1 omslag
23	Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 1/4/1940 – 29/4/1940. 1940	1 omslag

- 24 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie 4/5/1940 – 21/10/1940.
1940 1 omslag
- 25 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 2/3/1938 – 25/3/1938.
1938 1 omslag
- 26 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/4/1938 – 27/4/1938.
1938 1 omslag
- 27 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 3/5/1938 – 30/5/1938.
1938 1 omslag
- 28 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/6/1938 – 27/6/1938.
1938 1 omslag
- 29 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/7/1938 – 30/7/1938.
1938 1 omslag
- 30 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/8/1938 – 31/8/1938.
1938 1 omslag
- 31 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/10/1938 – 31/10/1938.
1938 1 omslag
- 32 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/11/1938 – 30/11/1938.
1938 1 omslag
- 33 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 3/1/1939 – 31/1/1939.
1939 1 omslag
- 34 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 2/2/1939 – 27/2/1939.
1939 1 omslag
- 35 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 3/3/1939 – 28/3/1939.
1939 1 omslag

- 36 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/4/1939 – 27/4/1939.
1939 1 omslag
- 37 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 3/5/1939 – 31/5/1939.
1939 1 omslag
- 38 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 8/6/1939 – 30/6/1939.
1939 1 omslag
- 39 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 7/7/1939 – 18/7/1939.
1939 1 omslag
- 40 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 3/8/1939 – 29/8/1939.
1939 1 omslag
- 41 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 4/9/1939 – 30/9/1939.
1939 1 omslag
- 42 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 3/10/1939 – 30/10/1939.
1939 1 omslag
- 43 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 2/11/1939 – 29/11/1939.
1939 1 omslag
- 44 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 2/12/1939 – 29/12/1939.
1939 1 omslag
- 45 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 2/1/1940 – 30/1/1940.
1940 1 omslag
- 46 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 2/2/1940 – 28/2/1940.
1940 1 omslag
- 47 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 11/3/1940 – 29/3/1940.
1940 1 omslag

- 48 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren betreffende de organisatie van de instelling 1/4/1940 – 30/4/1940.
1940 1 omslag
- 49 Inkomende briefwisseling aan directeur F. Vercauteren en secretaresse Saccasyn betreffende de organisatie van de instelling 1/5/1940 – 24/10/1940.
1940 1 omslag
- 50 Inkomende briefwisseling aan Joseph Lemaire, algemeen directeur van La Prévoyance Sociale, betreffende de organisatie van de instelling 10/1/1938 – 31/1/1938.
1940 1 omslag
- 51 Briefwisseling betreffende bestelde publicaties 8/4/1938 – 2/12/1940.
1938-1940 1 omslag

2. Organisatie

2.1. Bestuursorganen

- 52 Notulen raad van beheer 25/11/1937 – 13/4/1967. Handschrift. Kopie.
[1937-1967] 1 omslag

2.1. Stichting

- 53 Statuten. Gedrukt.
1937 1 stuk
- 54 Briefwisseling van directeur F. Vercauteren met Joseph Lemaire, directeur La Prévoyance Sociale, betreffende de oprichting van de instelling.
1937-1938 1 omslag
- 55 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de oprichting van de instelling.
1938-1939 1 omslag
- 56 Briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de opening van de instelling en inrichting van een tentoonstelling.
1938 1 omslag
- 57 Briefwisseling van directeur F. Vercauteren betreffende de opening van de instelling.
1939 1 omslag
- 58 Dossier betreffende de aankondiging van de oprichting van de instelling en de inrichting van een tentoonstelling.
[1939-1940] 1 omslag
- 59 Dossier betreffende de inhuldiging van de instelling.
1938-[1939] 1 omslag

- 60 Dossier betreffende de tentoonstelling ‘Een eeuw sociale geschiedenis te Gent’ naar aanleiding van de inhuldiging van de instelling.
[1938]-1939 1 omslag

2.2. Financiën

- 61 Facturen betreffende aangekochte publicaties.
1938-1940 1 omslag
- 62 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren aan Pelgrims, econoom van La Prévoyance Sociale, betreffende de vereffening van facturen
4/1/1939 – 30/12/1939.
1939 1 omslag
- 63 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van directeur F. Vercauteren aan Pelgrims, econoom van La Prévoyance Sociale, betreffende de vereffening van facturen
3/1/1940 – 24/10/1940.
1940 1 omslag

2.3. Verzekeringen

- 64 Doorslagen van uitgaande briefwisseling van Joseph Lemaire, algemeen directeur La Prévoyance Sociale, betreffende ontvangen brieven over het NISG.
1937-1938 1 omslag
- 65 Dossier betreffende verzekeringspolissen van La Prévoyance Sociale.
1939-1940 1 omslag

2.4. Personeel

- 66 Briefwisseling betreffende sollicitaties.
1940 1 omslag

3. Werking

3.1. Werkingsverslagen

- 67 Dossier betreffende het jaarverslag 1938-1939.
[1939] 1 omslag
- 68 Maandelijke werkingsverslagen 1938-1940.
[1938-1940] 1 omslag

3.2. Comités

- 69 Dossier betreffende de samenstelling van het Beschermingscomité en het Comité voor Wetenschappelijk Advies en de lijst van corresponderende leden.
1938 1 omslag

- 70 Dossier betreffende de eerste vergadering van het Technische Raadgevend Comité.
1938 1 omslag
- 71 Dossier betreffende de organisatie van de bibliotheek door het Technische Raadgevend Comité.
1938 1 omslag
- 72 Dossier betreffende de vergaderingen van het Technisch Raadgevend Comité.
1938-1940 1 omslag

3.3. *Collectie*

- 73 Lijsten betreffende kranten en tijdschriften, bewaard in de instelling en in andere nationale bibliotheken.
Z.d. 1 omslag
- 74 Lijst betreffende de door Louis Bertrand overgemaakte archiefstukken.
Z.d. 1 stuk